

Jak posílit resilienci?

Jak předložit žákům složité téma klimatické změny jednoduše a srozumitelně? Zkuste to s projektem „Adaptace sídel na změnu klimatu“, který žákům přiblíží téma prakticky a na konkrétním příkladu jejich města. Vzdělávací projekt organizuje Ekocentrum Koniklec.

O tom, že se množí extrémní klimatické jevy, dnes už není pochyb. Výkyvy počasí v podobě přívalemých dešťů, extrémního sucha, prudkých bouří, holomrazů a podobných jevů si vybavíme asi všichni. Vědecké prognózy praví, že právě jejich četnost se bude zvyšovat. Je nejvyšší čas začít se připravovat na situace, které mohou nejrůznějším způsobem omezit či ohrozit chod našich měst.

Adaptace sídel

Environmentálně vzdělávací projekt „Adaptace sídel na změnu klimatu“ vznikl v rámci širšího projektu „Adaptace sídel na změnu klimatu – sdílení zkušeností a praktická řešení“, na kterém se podílí neformální sdružení 6 nestátních neziskových organizací „Adaptace sídel“. V rámci tohoto projektu, který je podpořen grantem z Islandu, Lichtenštejnska a Norska, jsou vytvářeny analýzy dopadů změny klimatu na místní úrovni a kvalitní místní strategie adaptace na klimatickou změnu. V rámci projektu pro školy se žáci formou experimentů a badatelských aktivit seznámí s možnými riziky, která s sebou klimatická změna nese. Poté navrhnu opatření pro své město. Pro svou práci budou čerpat informace z analýz vytvořených experty a zároveň žákovské návrhy budou zohledněny v nově vzniklých případových studiích a strategiích pro města.

Ekocentrum Koniklec pojalo vážná témata jako zajímavou hru. Její součástí jsou i expertní role, které si na začátku žáci rozdělí mezi sebe: urbanista, energetik, podnikatel, inženýr, vodohospodář, přírodovědec. Rozdílné zájmy jednotlivých obyvatel města bude nutit skupiny navzájem argumentovat a nakonec dojít ke shodě při rozhodování o budoucnosti města.

Příprava na ostrý start

V červenci 2015 úspěšně proběhla pilotní realizace projektu v ZŠ Nový Hradec, kde byl přítomen externí evaluátor, jehož doporučení budou zapracována do metodik. Poslední srpnový týden se zaškolují učitelé a od 1. září začíná realizace ve třech městech: Žďár nad Sázavou, Dobruška, Hradec Králové. Celkem se této

fáze projektu zúčastní 16 tříd a 314 žáků. Veškeré výukové materiály budou poté volně k dispozici pro ostatní zájemce o začlenění vzdělávání o problematice dopadů změn klimatu na lidská sídla do výuky na webu projektu.

Projekt sestává ze 7 hlavních tematicky zaměřených badatelských aktivit, v jejichž rámci žáci mapují aktuální stav a ověřují možná rizika dopadu změny klimatu hrožící jejich městu. V závěru každého tematického bloku na mapu města vynášejí adaptační opatření. Pro nadšené třídy a učitele jsou v zásobě nadstavbové aktivity, které lze dobrovolně realizovat v dalších hodinách. Součástí projektu je i exkurze do energeticky soběstačné obce Kněžice či jiné bioplynové stanice a simulací hra, při které žáci otestují funkčnost zaznamenaných adaptačních opatření.

Nejlepší žákovské návrhy mezi sebou budou soutěžit o zajímavé ceny. V rámci soutěže budou představeny zastupitelům zapojených měst. Žáci budou mít také možnost výsledky svých bádání porovnat s reálnými případovými studii a strategiemi adaptace obcí na změnu klimatu.

Jak začlenit klima do výuky

Projekt představuje učitelům a žákům těžko uchopitelné a složité téma klimatické změny srozumitelnou a prakticky zaměřenou formou – na příkladu adaptace města/obce, ve kterém škola sídlí, na hrozby klimatické změny. Zároveň se snaží ulehčit učitelům nesnadnou úlohu začlenit řadu vzdělávacích pokynů do výuky. Jedná se zejména o Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání, Rámcový vzdělávací program pro gymnázia, Rámcový vzdělávací program pro střední odborné školy a doporučené očekávané výstupy pro environmentální výchovu.

Aktivity projektu zaměřené na ekologicko-environmentální témata lze obsahem zařadit např. do předmětů jako fyzika, zeměpis, přírodopis, cizí jazyky, občanská a výtvarná výchova, a naplnit tak řadu vzdělávacích oblastí a průřezových témat. Aktivity jsou zpravidla koncipovány na dvě vyučovací hodiny s malými domácími úkoly. Žáci se budou zabývat dopravou, energetikou, odpady, zelení ve

městě, krajinotvorbou, územním plánováním, architekturou a vodním hospodářstvím, vše v kontextu klimatických hrozeb a jejich dopadů na město.

K aktivitám dodá Ekocentrum Koniklec zapojeným školám veškeré pomůcky, metodiky, pracovní listy a zajistí mentorskou podporu v podobě průběžných konzultací či asistencí. Díky tomu zvládnete projekt snadno zrealizovat i vy!

Více na: www.adaptacesidel/doskol, www.adaptacesidel.cz. ■

Jakub Rumler, Alice Končinská,
Ekocentrum Koniklec, upraveno (red)

Metodické ukázky z projektu *Adaptace měst na změnu klimatu chystáme do Bedrníku 2015/4.*

RESILIENCE

V souvislosti se současnou situací v oblasti rizik pro obyvatele měst i vesnic se začíná stále více akcentovat slovo resilience, jehož význam je znám jak ze společenských věd, tak z klasické ekologie. V klasické ekologii je to zavedený a často citovaný pojem vyznačující pružnost ekosystému – schopnost systému vracet se po vychýlení zpět do původního stavu. Jde také o rychlost, jakou se vychýlení utlumí a navrátí se do výchozího stavu.

Projevy klimatické změny jsou na postupu a v rámci zkušeností tu lze hovořit o synchronicitě řady jevů klimatických i sociálních. Zatím jsou uzavřeny uvnitř skutečné resilience stávajících demokratických systémů, kterou můžeme ve svém zájmu na jakékoli úrovni podporovat.

Zdroj: www.adaptacemest.cz